

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL VALSTYBĖS VALDYMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ, APSKRIČIŲ
ADMINISTRACIJŲ, SAVIVALDYBIŲ IR KITŲ ASMENŲ PASIRENGIMO GRIPO
PANDEMIJAI PLANŲ (PRIEMONIŲ PLANŲ) RENGIMO REKOMENDACIJŲ
PATVIRTINIMO**

2009 m. vasario 26 d. Nr. V-141
Vilnius

Igyvendindamas Valstybinės pasirengimo gripo pandemijai programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 67 (Žin., 2008, Nr. [16-554](#)), įgyvendinimo 2008–2009 metų priemonių plano 1.3 punktą,

t v i r t i n u Valstybės valdymo institucijų, įstaigų, apskričių administracijų, savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo gripo pandemijai planų (priemonių planų) rengimo rekomendacijas (pridedama).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ALGIS ČAPLIKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos

apsaugos ministro 2009 m. vasario 26 d.

įsakymu Nr. V-141

**VALSTYBĖS VALDYMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ, APSKRIČIŲ VIRŠININKŲ
ADMINISTRACIJŲ, SAVIVALDYBIŲ IR KITŲ ASMENŲ PASIRENGIMO GRIPO
PANDEMIJAI PLANŲ (PRIEMONIŲ PLANŲ) RENGIMO REKOMENDACIJOS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės valdymo institucijų, įstaigų, apskričių viršininkų administracijų, savivaldybių ir kitų asmenų (toliau – Subjektų) rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos) nustato rekomenduojamo pobūdžio taisyklės dėl gripo pandemijos planų (priemonių planų) rengimo prielaidų ir krypties, Subjektų veiklos, susijusios su pasirengimo gripo pandemijai, tęstinumo užtikrinimu, Subjektų funkcijų rengiantis gripo pandemijai vykdymo.

2. Apskričių viršininkų administracijos ir įgaliotos savivaldybių institucijos kartu su teritorinėmis visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis rengia apskričių ir savivaldybių, kaip teritorinių administracinių vienetų, pasirengimo gripo pandemijai planus (priemonių planus).

3. Pasirengimo gripo pandemijai planas (priemonių planas) yra Subjekto civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano sudedamoji dalis arba priedas.

4. Ministerijos, apskričių viršininkų administracijos ir įgaliotos savivaldybių institucijos rengia ir tvirtina į jų reguliavimo sritį patenkančių subjektų, kurių veiklos tęstinumas ir funkcijų vykdymas yra gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti viešąjį saugumą ir patenkinti būtinuosius visuomenės poreikius, sąrašus. Į šiuos sąrašus įtraukti subjektai turi rengti pasirengimo gripo pandemijai planus (priemonių planus).

5. Rengdami pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą), Subjektai turi numatyti veiksmus vadovaudamiesi Pasirengimo gripo pandemijai veiksmų planu pagal gripo pandemijos etapus, kurį tvirtina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras.

6. Visuomenė ir Subjektai esant gripo pandemijos grėsmei informuojami vadovaujantis Keitimosi informacija apie ekstremalią situaciją ar ekstremalų įvykį tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1V-114 (Žin., 2007, Nr. [40-1515](#)).

7. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis:

7.1. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#));

7.2. Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu (Žin., 1996, Nr. [104-2363](#); 2001, Nr. [112-4069](#));

7.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 67 „Dėl Valstybinės pasirengimo gripo pandemijai programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [16-554](#));

7.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. V-681 „Dėl gyventojų grupių, kurioms gripo pandemijos metu prioriteto tvarka turi būti skiriami valstybės biudžeto lėšomis įsigyti antivirusiniai vaistai, nustatymo“ (Žin., 2006, Nr. [88-3485](#));

7.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-719 „Dėl Būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [91-3655](#));

7.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. V-716 „Dėl Darbuotojų, kurie skiepijami darbdavio lėšomis, profesijų ir pareigybių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [155-5664](#));

7.7. Europos Bendrijų Komisijos komunikatu Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pasirengimo gripo pandemijai ir atsako planavimo Europos bendrijoje (2005-11-28, (KOM(2005) 607 galutinis).

8. Rekomendacijos rengtos pagal Pasaulio sveikatos organizacijos, Europos ligų kontrolės centro, Jungtinių Amerikos Valstijų Sveikatos ir socialinių reikalų departamento Ligų kontrolės centro ir kitų institucijų publikacijas.

9. Subjektų pasirengimo gripo pandemijai planai (priemonių planai) rengiami pagal Rekomendacijų 1 priede išdėstytą tipinę plano struktūrą.

10. Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 7 punkte nurodytuose teisės aktuose.

II. PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANO (PRIEMONIŲ PLANO) RENGIMO PRIELAIDOS IR KRYPTYS

11. Rengiant Subjekto pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą), reikia atsižvelgti į šias prielaidas:

11.1. Poveikis gyventojų sveikatai:

11.1.1. per 9–15 savaitių gripu susirgs apytiksliai 30 proc. gyventojų;

11.1.2. vidutinė ligos trukmė bus apie 7–10 dienų;

11.1.3. sergamumas didės ir mažės keliomis „bangomis“, kurių trukmė svyruos nuo šešių iki aštuonių savaitių.

11.2. Neatvykimas į darbą:

11.2.1. per tris mėnesius apie 30 proc. darbuotojų nedirbs nuo penkių iki aštuonių dienų;

11.2.2. poreikis pasirūpinti sergančiais šeimos nariais, riboti ugdymo veiklą gali dar padidinti neatvykimo į darbą atvejų skaičių.

11.3. Poveikis ekonomikai ir ūkiui:

11.3.1. sergamumui gripu padidėjus, gali sutrikti ūkio subjektų veikla, importas ir eksportas, susisiekimas, maisto tiekimas, komunalinių paslaugų teikimas ir pan.;

11.3.2. galimas neigiamas poveikis valstybės (savivaldybių) biudžetui.

11.4. Poveikis valstybės valdymui:

11.4.1. gali nutrūkti Subjekto veikla;

11.4.2. gali sutrikti Subjekto programų ir veiklos planų vykdymas;

11.4.3. gali sutrikti paslaugų teikimas gyventojams.

12. Subjekto pasirengimo gripo pandemijai plane (priemonių plane) reikia numatyti šias pasirengimo kryptis:

12.1. kaip užtikrinti Subjekto veiklos tęstinumą;

12.2. gripo profilaktikos ir kontrolės priemonės (2 priedas);

12.3. gripo viruso plitimą ribojančias priemones (3 priedas).

III. SUBJEKTO VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS GRIPO PANDEMIJOS METU

13. Subjekto pasirengimo gripo pandemijai plane (priemonių plane) turi būti numatytos priemonės veiklos tęstinumui užtikrinti ir Rekomendacijų IV skyriuje išdėstytoms Subjekto funkcijoms vykdyti.

14. Siekiant užtikrinti Subjekto veiklos tęstinumą, keliami šie uždaviniai:

14.1. nustatyti svarbiausias veiklos sritis, kurios gripo pandemijos metu turi būti vykdomos nepertraukiamai, ir išdėstyti jas prioriteto tvarka;

14.2. numatyti veiklos sritis ir veiksmus, kurie būtini užtikrinant nepertraukiamą svarbiausių funkcijų vykdymą;

14.3. numatyti minimalius žmogiškuosius ir materialinius išteklius, kurie reikalingi vykdant svarbiausias funkcijas ir veiksmus;

14.4. nustatyti veiklos sritis ir veiksmus, kurių vykdymas gripo pandemijos metu gali būti laikinai nutrauktas.

15. Būtina vadovaujantis Rekomendacijų 11 punkte nurodytomis planavimo prielaidomis ir pagal Rekomendacijų 4 priede pateiktą Subjekto darbuotojų, kurie sirgs pandeminiu gripu, skaičiaus prognozavimo metodiką prognozuoti, kiek Subjekto ir jo struktūrinių padalinių darbuotojų susirgs pandeminiu gripu, ir Subjekto pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą) rengti atsižvelgiant į šiuos skaičius.

16. Rekomenduojama iš anksto numatyti, kurie Subjekto struktūriniai padaliniai ir darbuotojai esant dideliame susirgusiųjų pandeminiu gripu skaičiui prireikus galėtų pavaduoti kitus (vykdyti svarbiausias jų funkcijas), taip pat numatyti galimybes teisės aktų nustatyta tvarka pasitelkti pakaitinius darbuotojus.

17. Jei įmanoma, patartina išnaudoti darbo namuose galimybes, nustatyti Subjekto darbuotojų darbo namuose tvarką.

18. Rekomenduojama numatyti pagalbos Subjekto darbuotojams ir jų šeimos nariams, darbuotojui ar jo šeimos nariui susirgus ar mirus, teikimo tvarką.

IV. SUBJEKTŲ FUNKCIJOS RENGIANTIS GRIPO PANDEMIJAI

19. Ministerijos, rengdamosi gripo pandemijai vykdo šias bendrąsias funkcijas:

19.1. rengia ir tvirtina pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą), kuris yra ministerijos civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano sudedamoji dalis arba priedas, ir koordinuoja jo įgyvendinimą;

19.2. užtikrina pavaldžių įstaigų pasirengimą gripo pandemijai ir jų dalyvavimą mažinant gripo pandemijos padarinius;

19.3. koordinuoja gripo pandemiją ribojančių priemonių įgyvendinimą pavaldžiose įstaigose;

19.4. tvirtina ministerijos ekstremalių situacijų valdymo centro veiklos nuostatus ir vykdo kitas ministerijos civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plane išdėstytas funkcijas;

19.5. vykdo gripo pandemijos įtakos savo reguliavimo sričiai stebėseną;

19.6. prognozuoja gripo pandemijos žalą savo reguliavimo sričiai.

20. Rengiantis gripo pandemijai ministerijos pagal savo kompetenciją vykdo šias funkcijas:

20.1. Sveikatos apsaugos ministerija:

20.1.1. pagal Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) ir Europos Komisijos rekomendacijas bei gripo epidemiologinę situaciją pasaulyje nuolat tikslina ir koreguoja pasirengimo gripo pandemijai priemones;

20.1.2. planuoja, koordinuoja ir kontroliuoja Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (toliau – LNSS) asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimą gripo pandemijai;

20.1.3. įgyvendina būtinas asmens sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos priežiūros priemones pasirengiant gripo pandemijai (profilaktikos, gydymo ir laboratorinės diagnostikos priemonės);

20.1.4. užtikrina ir koordinuoja nuolatinį keitimąsi informacija su PSO, Europos Sąjungos institucijomis ir suinteresuotomis valstybėmis narėmis, siekiant įvertinti galimos gripo pandemijos grėsmės pobūdį ir apimtį bei taikytinas atsakomąsias priemones;

20.1.5. teikia siūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – LRV) dėl gripo pandemijos paskelbimo Lietuvoje;

20.1.6. užtikrina valstybės medicinos materialinių išteklių rezervo, reikalingo sveikatos priežiūrai gripo pandemijos atveju, tvarkymą ir naudojimą;

20.1.7. koordinuoja asmens sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų mokymą pasirengimo gripo pandemijai klausimais;

20.1.8. vykdo LNSS pasirengimo gripo pandemijai būklės stebėseną;

20.1.9. teisės aktų nustatyta tvarka užtikrina gripo epidemiologinę priežiūrą ir kontrolę;

20.1.10. metodiškai vadovauja kitų valstybės valdymo ir savivaldos institucijų pasirengimui gripo pandemijai;

20.1.11. bendradarbiauja su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba – keičiasi su ja informacija gyvūnų (ypač paukščių) sveikatos, virusologinės tarp gyvūnų cirkuliuojančio gripo viruso diagnostikos klausimais;

20.1.12. rengia visuomenės informavimo ir keitimosi informacija tarp valstybės valdymo įstaigų ar institucijų planą ir koordinuoja jo įgyvendinimą;

20.1.13. užtikrina informacijos apie gripą ir gripo pandemijos grėsmę Lietuvoje ir pasaulyje rengimą, atnaujinimą ir teikimą specialistams, žiniasklaidos priemonėms ir visuomenei;

20.1.14. teikia siūlymus LRV, Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijai (toliau – VESK) ir Valstybinei gripo pandemijos komisijai dėl gripo pandemijos plitimą ribojančių priemonių įgyvendinimo;

20.2. Finansų ministerija teisės aktų nustatyta tvarka finansuoja gripo pandemijos padarinių šalinimo priemones;

20.3. Krašto apsaugos ministerija teisės aktų nustatyta tvarka planuoja karinių vienetų panaudojimą teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, kai įvykio mastas sparčiai didėja, atskiroms gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams susirgimų, sukeltų gripo viruso, židinyje ar gripo pandemijos metu atlikti;

20.4. Kultūros ministerija:

20.4.1. pagal savo kompetenciją planuoja užtikrinti kultūros vertybių apsaugą gripo pandemijos metu;

20.4.2. numato sprendimų priėmimą dėl ministerijai pavaldžiose įstaigose vykstančių kultūros renginių apribojimo ar atšaukimo;

20.5. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija numato siūlymus dėl priemonių, kaip mažinti gripo pandemijos socialinius padarinius ir padarinius darbo rinkai;

20.6. Susisiekimo ministerija:

20.6.1. pagal Vidaus reikalų ministerijos pateiktus ir su ryšio paslaugų operatoriais suderintus prioritetinių ryšių sąrašus numato viešųjų ryšių tinklų ir viešųjų elektroninių ryšių paslaugų palaikymo prioritetus gripo pandemijai kilus;

20.6.2. teikia apskričių ir savivaldybių institucijoms metodinę pagalbą transporto priemonių skyrimo ir transporto paslaugų organizavimo gripo pandemijai kilus klausimais;

20.6.3. įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka numato ūkio subjektams, teikiantiems elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, taip pat aparatūros ir įrenginių savininkams ar naudotojams privalomus nurodymus, užduotis ir užsakymus apsaugoti ir palaikyti reikiamus elektroninių ryšių tinklus, juos sujungti ir prireikus apriboti visuomenės galimybę naudotis elektroninių ryšių tinklais;

20.6.4. įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka planuoja pašto bei pasiuntinių paslaugų teikėjams privalomus nurodymus, užduotis ir užsakymus;

20.7. Švietimo ir mokslo ministerija:

20.7.1. planuoja apskričių viršininkų administracijų ir savivaldybių švietimo padalinių veiklos koordinavimą organizuojant švietimo įstaigų darbą gripo pandemijos metu;

20.7.2. teikia rekomendacijas dėl gripo pandemiją ribojančių priemonių įgyvendinimo švietimo įstaigose;

20.8. Teisingumo ministerija teikia rekomendacijas dėl gripo pandemiją ribojančių priemonių įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose;

20.9. Užsienio reikalų ministerija:

20.9.1. koordinuoja informacijos gripo pandemijos klausimais skleidimą Lietuvoje esančioms užsienio valstybių ambasadoms ir konsulatams;

20.9.2. užtikrina informacijos gripo pandemijos klausimais skleidimą Lietuvos ambasadoms ir konsulatams užsienio valstybėse.

20.10. Ūkio ministerija:

- 20.10.1. numato energijos išteklių ir energijos tiekimo energetikos įmonėms ir vartotojams galimybes šalies mastu;
- 20.10.2. rengia naftos produktų tiekimo ir vartojimo apribojimų taikymo planą;
- 20.11. Vidaus reikalų ministerija:
 - 20.11.1. planuoja visuomenės saugumui gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą;
 - 20.11.2. užtikrina civilinės saugos institucijų pasirengimą gripo pandemijai;
- 20.12. Žemės ūkio ministerija prireikus teikia LRV siūlymus dėl lėšų skyrimo paukščių augintojams, patyrusiems nuostolių paukščių gripo atveju.
- 21. Apskrities viršininkas rengiantis gripo pandemijai vykdo šias funkcijas:
 - 21.1. vadovauja apskrities pasirengimui galimai gripo pandemijai;
 - 21.2. kartu su teritorinėmis visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis rengia apskrities pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą), kuris yra apskrities civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano sudedamoji dalis arba priedas, ir jį tvirtina (į šį planą įtraukiamos ir priemonės apskrities viršininko administracijos pasirengimui gripo pandemijai ir veiklai jai kilus užtikrinti);
 - 21.3. kartu su teritorinėmis visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis organizuoja ir koordinuoja apskrities pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano) įgyvendinimą;
 - 21.4. kartu su teritorinėmis visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis kontroliuoja apskrities savivaldybių pasirengimo gripo pandemijai eigą, planų rengimą ir įgyvendinimą;
 - 21.5. teisės aktų nustatyta tvarka informuoja LRV, VESK, kitas institucijas apie gripo pandemijos situaciją apskrityje;
 - 21.6. planuoja gripo pandemiją ribojančių priemonių įgyvendinimo apskrityje koordinavimą;
 - 21.7. kreipiasi į LRV pagalbą, kai gripo pandemijos padariniams mažinti nepakanka apskrities pajėgų ir išteklių;
 - 21.8. organizuoja gripo pandemijos padarinių mažinimo priemones;
 - 21.9. numato sveikatos priežiūros, švietimo, socialines ir kitas gyvybiškai būtinas paslaugas (transporto, ryšių, aprūpinimo maistu ir kt.) teikiančių įstaigų darbo organizavimo tvarką;
 - 21.10. prireikus priima sprendimus dėl apskrities viršininko administracijai pavaldžiose įstaigose vykstančių kultūros renginių apribojimo ar atšaukimo;
 - 21.11. prognozuoja gripo pandemijos žalą apskričiai.
- 22. Savivaldybės administracijos direktorius rengiantis gripo pandemijai vykdo šias funkcijas:
 - 22.1. vadovauja savivaldybės pasirengimui galimai gripo pandemijai;
 - 22.2. kartu su teritorinėmis visuomenės sveikatos priežiūros įstaigomis rengia savivaldybės pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą), kuris yra savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano sudedamoji dalis arba priedas, ir jį tvirtina (į šį planą įtraukiamos ir savivaldybės administracijos pasirengimo gripo pandemijai ir veiklos jai kilus užtikrinimo priemonės);
 - 22.3. organizuoja ir koordinuoja savivaldybės pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano) įgyvendinimą;
 - 22.4. teisės aktų nustatyta tvarka informuoja apskrities viršininko administraciją ir kitas institucijas apie gripo pandemijos situaciją savivaldybėje;
 - 22.5. planuoja gripo pandemiją ribojančių priemonių įgyvendinimo savivaldybėje koordinavimą;
 - 22.6. prireikus priima sprendimus dėl masinių renginių ir susibūrimų apribojimo ar atšaukimo;
 - 22.7. kreipiasi į apskrities viršininko administraciją, kai gripo pandemijos padariniams mažinti nepakanka savivaldybės pajėgų ir išteklių;
 - 22.8. organizuoja gripo pandemijos padarinių mažinimo priemones;

22.9. numato sveikatos priežiūros, švietimo, socialines ir kitas gyvybiškai būtinas paslaugas (transporto, ryšių, aprūpinimo maistu ir kt.) teikiančių įstaigų darbo organizavimo tvarką;

22.10. prognozuoja gripo pandemijos žalą savivaldybei.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Subjekto pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą) rengia Subjekto vadovo įsakymu sudaryta darbo grupė arba jo įsakymu paskirti įstaigos ekstremalių situacijų valdymo centro nariai.

24. Pasirengimo gripo pandemijai planą (priemonių planą) įsakymu tvirtina Subjekto vadovas.

25. Subjekto pasirengimo gripo pandemijai planas (priemonių planas) turi būti kasmet peržiūrimas ir atnaujinamas.

26. Rekomenduojama teisės aktų nustatyta tvarka rengti treniruotes ir pratybas pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano) kokybei ir veiksmingumui patikrinti.

Valstybės valdymo institucijų, įstaigų,
apskričių viršininkų administracijų,
savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo
gripo pandemijai planų (priemonių
planų) rengimo rekomendacijų
1 priedas

**TIPINĖ VALSTYBĖS VALDymo INSTITUCIJOS, ĮSTAIGOS, APSKRITIES
VIRŠININKO ADMINISTRACIJOS, SAVIVALDYBĖS IR KITŲ ASMENŲ
PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANO (PRIEMONIŲ PLANO)
STRUKTŪRA**

(Subjekto pavadinimas)

PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANAS (PRIEMONIŲ PLANAS)

I. SUBJEKTO DUOMENYS

1. Adresas: _____
2. Telefonas, faksas, elektroninis paštas: _____
3. Darbuotojų skaičius: _____

II. SUBJEKTO FILIALŲ DUOMENYS

1. Adresas: _____
2. Telefonas, faksas, elektroninis paštas: _____
3. Darbuotojų skaičius: _____

**III. SUBJEKTO PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANO (PRIEMONIŲ
PLANO) PRIEMONĖS**

Pasirengimo kryptis	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai ir metų ketvirtis)	Atsakingi vykdytojai	Pastabos
1. Užtikrinti Subjekto veiklos tęstinumą	1.1. Sudaryti Subjekto reguliavimo srityje veikiančių įstaigų ir įmonių, kurių veiklos tęstinumas ir funkcijų vykdymas yra gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti viešąjį saugumą ir patenkinti būtinuosius visuomenės poreikius, sąrašą			
	1.2. Nustatyti visuomenės ir kitų Subjektų informavimo esant gripo pandemijos grėsmei ir pandemijai kilus tvarką			
	1.3. Sudaryti prioriteto tvarka išdėstytų svarbiausių Subjekto veiklos sričių, kurios gripo pandemijos metu turi būti vykdomos nepertraukiamai, sąrašą			

Pasirengimo kryptis	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai ir metų ketvirtis)	Atsakingi vykdytojai	Pastabos
	1.4. Sudaryti Subjekto veiksmų, kurie būtini užtikrinant nepertraukiamą svarbiausių funkcijų vykdymą, sąrašą			
	1.5. Sudaryti minimalių žmogiškųjų ir materialinių išteklių, kurie reikalingi vykdant svarbiausias funkcijas ir veiksmus, sąrašus			
	1.6. Sudaryti veiklos sričių ir veiksmų, kurių vykdymas gripo pandemijos metu gali būti laikinai nutrauktas, sąrašą			
	1.7. Apskaičiuoti prognozuojamą Subjekto, jos struktūrinių padalinių ir filialų darbuotojų, kurie sirgs pandeminiu gripu, skaičių			
	1.8. Sudaryti Subjekto struktūrinių padalinių ir darbuotojų, kurie esant dideliame susirgusiųjų pandeminiu gripu skaičiui prireikūs galėtų pavaduoti kitus, sąrašus			
	1.9. Įvertinti Subjekto galimybes pasitelkti pakaitinius darbuotojus			
	1.10. Nustatyti Subjekto darbuotojų darbo namuose tvarką			Jei įmanoma.
	1.11. Nustatyti pagalbos Subjekto darbuotojams ir jų šeimoms nariams, darbuotojui ar jo šeimos nariui susirgus ar mirus, teikimo tvarką			
2. Gripo profilaktikos ir kontrolės priemonės	2.1. Sudaryti Subjekto struktūrinių padalinių ar asmenų, atsakingų už darbuotojų informavimą pasirengimo gripo pandemijai klausimais, sąrašą			
	2.2. Nustatyti Subjekto darbuotojų informavimo gripo profilaktikos ir kontrolės klausimais tvarką			
	2.3. Sudaryti sutartis su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis dėl darbuotojų skiepavimo nuo sezoninio gripo Subjekto lėšomis			Jei šias sutartis numatoma sudaryti.
3. Gripo viruso plitimą ribojančios priemonės	3.1. Sudaryti rašytinės ir vaizdinės medžiagos kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo bei rankų higienos, saugaus atstumo laikymosi ir kitais gripo viruso plitimą ribojančių priemonių klausimais sąrašą			

Pasirengimo kryptis	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai ir metų ketvirtis)	Atsakingi vykdytojai	Pastabos
	3.2. Parengti Subjekto darbuotojų, pagal atliekamo darbo pobūdį susiduriančių su dideliu žmonių skaičiumi, aprūpinimo individualiosiomis apsaugos priemonėmis tvarkos aprašą			Privaloma Subjektams, kurie būtini viešajam saugumui ir būtiniausiems visuomenės poreikiams tenkinti

IV. PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANO (PRIEMONIŲ PLANO) PRIEDAI

1. Subjektams rekomenduojama parengti tokius sąrašus:
 - 1.1. Subjekto darbuotojų, kurie sutinka skiepytis nuo sezoninio ir pandeminio gripo, sąrašai.
 - 1.2. Subjekto darbuotojų, sutinkančių, kad jiems būtų taikoma antivirusinių vaistų profilaktika, sąrašas.
 - 1.3. Subjekto turimų individualiosios apsaugos priemonių sąrašas.

Valstybės valdymo institucijų, įstaigų,
apskričių viršininkų administracijų,
savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo
gripo pandemijai planų (priemonių
planų) rengimo rekomendacijų
2 priedas

GRIPO PROFILAKTIKOS IR KONTROLĖS PRIEMONĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gripo profilaktikos ir kontrolės priemonės:
 - 1.1. darbuotojų informavimas gripo profilaktikos ir kontrolės klausimais;
 - 1.2. darbuotojų skiepijimas sezoninio ir pandeminio gripo vakcina;
 - 1.3. gripo profilaktika antivirusiniais vaistais.

II. DARBUOTOJŲ INFORMAVIMAS GRIPO PROFILAKTIKOS IR KONTROLĖS KLAUSIMAIS

2. Darbuotojai turi būti supažindinti su Subjekto pasirengimo gripo pandemijai planu.
3. Darbuotojai turi žinoti gripo plitimo būdus ir apsisaugojimo nuo gripo plitimo priemones.
4. Darbuotojai turi būti skatinami skiepytis nuo sezoninio gripo, o kai įmanoma – ir nuo pandeminio gripo.
5. Į komandiruotes vykstantiems darbuotojams rekomenduotina žinoti gripo epidemiologinę situaciją tose šalyse ar vietovėse, į kurias vykstama.
6. Darbuotojai turi būti raginami darbo vietose turėti asmens higienos reikmenų (servetėlių, priemonių rankoms plauti).
7. Skelbimams skirtose ir kitose darbuotojams ir lankytojams gerai matomose vietose rekomenduojama pateikti atmintines, kitokios rašytinės ar vaizdinės medžiagos kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo bei rankų higienos, saugaus atstumo laikymosi ir kitais gripo prevencijos klausimais.
8. Darbuotojai taip pat turi būti informuoti, kaip elgtis susirgus gripu, ir turėti atmintines.
9. Subjekto pasirengimo gripo pandemijai plane (priemonių plane) turi būti numatyti asmenys, atsakingi už darbuotojų informavimą pasirengimo klausimais.
10. Informavimo apie gripo epidemiologinę situaciją šalyse ir vietovėse, į kurias vyksta komandiruojami Subjekto darbuotojai, klausimais rekomenduojama kreiptis į Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centrą.

III. DARBUOTOJŲ SKIEPIJIMAS SEZONINIO IR PANDEMINIO GRIPO VAKCINA

11. Skiepijimas pandeminio gripo vakcina – svarbi prevencijos priemonė, tačiau šiuolaikinės technologijos leistų pagaminti pakankamą pandeminio gripo vakcinos kiekį ne anksčiau kaip per šešis mėnesius.
12. Yra tikimybė, jog net pradėjus pandeminės vakcinos gamybą šalyse, kurios pačios negamina vakcinų, negalės gauti vakcinos pirmosios pandemijos bangos metu dėl to, kad vakcinos gamybos įmonių pajėgumai riboti.
13. Skiepijimas sezonine gripo vakcina sumažina dvigubos (sezoninio ir pandeminio gripo viruso atmainos sukeltos) infekcijos galimybę. Įrodyta, kad skiepijimas sezonine gripo

vakcina mažina sveikatos priežiūros ir laikinojo nedarbingumo išlaidas, gripo komplikacijų skaičių. Todėl tikslinga skatinti darbuotojų skiepijamą sezoninę gripo vakciną.

14. Subjektai sudaro ir kasmet iki rugsėjo mėnesio atnaujina darbuotojų, sutinkančių skiepytis nuo sezoninio ir pandeminio gripo, sąrašus. Šie sąrašai pridedami prie Subjekto pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano).

15. Rekomenduojama iš anksto sudaryti su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis sutartis dėl darbuotojų skiepijimo Subjekto lėšomis.

IV. GRIPŲ PROFILAKTIKA ANTIVIRUSINIAIS VAISTAIS

16. Gripo profilaktika antivirusiniais vaistais paprastai taikoma asmenims, kurių dėl alergijos gripo vakcinai ar kitų priežasčių negalima paskiepyti, taip pat asmenims, kurie priklauso šioms grupėms:

16.1. medicinos pagalbą teikiantys darbuotojai, turėję ar galintys turėti sąlytį su įtariamais sergant ar sergančiais pandeminiu gripu pacientais;

16.2. suaugusieji ir vyresni nei 6 mėn. vaikai, sergantys lėtinėmis širdies ir kraujagyslių, plaučių ligomis, medžiagų apykaitos arba (ir) inkstų ligomis arba (ir) kuriems yra nustatyta imunodeficitinė būklė;

16.3. vyresni nei 6 mėn. vaikai, nuolat vartojantys aspiriną;

16.4. asmenys, slaugomi globos ir slaugos įstaigose, bei šių įstaigų darbuotojai;

16.5. 65 m. ir vyresni asmenys;

16.6. darbuotojai, kuriems pasireiškė gripo požymiai (socialiniai darbuotojai ir būtinuosius poreikius užtikrinančių įstaigų – energijos (elektros ir šilumos), geriamojo vandens tiekimo, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo, policijos patrulinių tarnybų – darbuotojai).

17. Subjektai, pageidaujantys savo lėšomis įsigyti darbuotojų profilaktikai skiriamų antivirusinių vaistų, sudaro darbuotojų, kurie sutinka, kad jiems ši profilaktika būtų taikoma, sąrašus. Šie sąrašai pridedami prie Subjekto pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano).

18. Esant galimybei, Subjektai kaupia savo darbuotojų profilaktikai skirtų antivirusinių vaistų atsargas.

19. Dėl vaistų vartojimo gripo profilaktikai būtina pasitarti su gydytoju arba vaistininku.

Valstybės valdymo institucijų, įstaigų,
apskričių viršininkų administracijų,
savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo
gripo pandemijai planų (priemonių
planų) rengimo rekomendacijų
3 priedas

GRIPŲ VIRUSO PLITIMĄ RIBOJANČIOS PRIEMONĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gripo viruso plitimą ribojančios priemonės:
 - 1.1. kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo bei rankų higienos laikymasis;
 - 1.2. saugaus atstumo laikymasis;
 - 1.3. asmeninių apsaugos priemonių naudojimas;
 - 1.4. tinkamas elgesys susirgus gripu.

II. KOSĖJIMO IR ČIAUDĖJIMO ETIKETO BEI RANKŲ HIGIENOS LAIKYMASIS

2. Gripo virusas paprastai plinta oro lašeliniu būdu. Čiaudint ar kosint susidarantys lašeliai patenka ant virusui imlių žmonių viršutinių kvėpavimo takų gleivinės. Užkratas taip pat gali būti perduodamas per kontaktą su kvėpavimo takų išskyromis (pvz., liečiant daiktus arba paviršius, kuriuose yra virusas, ir po to liečiant savo akis, nosį ar burną).

3. Suaugusieji paprastai gali užkrėsti kitus žmones vieną dieną prieš gripo simptomų pasireiškimą ir iki penkių dienų nuo simptomų pradžios. Vaikai gali užkrėsti kitus dešimt ir daugiau dienų nuo simptomų atsiradimo.

4. Kosėjimo ir čiaudėjimo etiketas bei rankų higiena – paprastos ir efektyvios priemonės, sumažinančios gripo viruso plitimą.

5. Kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo taisyklės:

5.1. kosint ar čiaudint, būtina užsidengti burną ar nosį su nosine (geriau vienkartinę), nusiimti;

5.2. jei nosinės nėra – kosėti ar čiaudėti į drabužius, kurie nekontaktuos su atvira ranka ir veiks kaip oro filtras (į alkūnės link, skverną).

5.3. neužsidengti burnos ar nosies delnu;

5.4. nosiai valyti ar išsišnypšti naudoti vienkartinės nosines, jas panaudojus išmesti į šiukšlių dėžę ir nedelsiant nuplauti rankas;

5.5. nekosėti ir nečiaudėti kitų žmonių draugijoje – išeiti į kitą vietą;

5.6. neiškvėpti oro į kito žmogaus pusę;

5.7. vengti kontakto su didelės gripo komplikacijų rizikos grupės žmonėmis: mažais vaikais, nėščiosiomis, pagyvenusiais ligotais žmonėmis;

5.8. sveikas asmuo, atsidūręs kito asmens kosėjimo ar čiaudėjimo zonoje, turėtų nuo jo pasitraukti, trumpam sulaikyti kvėpavimą.

6. Rankų higienos taisyklės:

6.1. plauti rankas kuo dažniau;

6.2. plauti rankas prieš valgį;

6.3. plauti rankas palietus galimai užkrėstą daiktą;

6.4. vengti liesti durų rankenas, turėklus ir kitus daiktus, kurie galėjo būti liečiami kitų žmonių;

6.5. vengti kontakto su daiktais, kuriais keičiamasi (pinigais, bilietais ir kt.): mūvėti pirštines, atsiskaityti taip, kad nereikėtų gražos, atsiskaityti mokėjimo kortele, naudotis ne vienkartiniais, o daugkartiniais transporto bilietais;

- 6.6. palietus galima užkrėstą daiktą, neliesti rankomis savo nosies ar burnos, netrinti akių;
- 6.7. jei rankos suterštos kvėpavimo takų išskyromis, jos plaunamos muilu ir vandeniu;
- 6.8. jei nėra galimybės nusiplauti rankų, jas galima valyti rankų antiseptiku.
7. Įstaigoje prie kriauklių (praustuvų) turi būti rankų plovimo priemonių.
8. Kuo dažniau vėdinti ir valyti patalpas.

III. SAUGAUS ATSTUMO LAIKYMASIS

9. Didžiausią galimybę užsikrėsti gripu turi žmonės, esantys iki 1 metro atstumu nuo sergančio gripu asmens. Todėl reikia kiek įmanoma stengtis, kad darbuotojai laikytųsi didesnio nei 1 m atstumo vieni nuo kitų.
10. Gripo pandemijos sąlygomis tikslinga riboti susirinkimų ir asmeninių susitikimų skaičių, pirmenybę teikti bendravimui telefonu ir kitomis ryšio priemonėmis. Patartina vengti rankų paspaudimų, bučinių, kitų fizinių kontaktų, socialinių ir religinių ritualų, kurių metu liečiamasi prie kitų žmonių arba daugelio žmonių liečiamų daiktų.
11. Darbdaviai turi sudaryti tokias darbo sąlygas, kad nėščios darbuotojos ir darbuotojai, kurie serga lėtinėmis ligomis, gripo pandemijos metu nevykdytų funkcijų, susijusių su tiesioginiu kontaktu su gripu užsikrėtusiais asmenimis.
12. Rekomenduojama darbo vietose daryti dirbtines užtvaras iš stiklo, plastiko ar kitų medžiagų saugiam atstumui užtikrinti.

IV. INDIVIDUALIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS

13. Individualiosios apsaugos priemonės gripo pandemijos metu naudojamos vadovaujantis Rekomendacijų 7.5 punkte nurodytu teisės aktu.
14. Subjektuose, kurių veikla nesusijusi su tiesioginiu darbuotojų kontaktu su asmenimis, užsikrėtusiais gripu ar dažniais kontaktais su žmonėmis, kai atstumas tarp žmonių būna mažesnis nei 1 m, pandeminio gripo plitimo tarp darbuotojų tikimybė nėra didelė. Tačiau tokiems Subjektams rekomenduojama pasirūpinti, kad kosintys ir / ar čiaudintys asmenys dėvėtų medicinines kaukes.
15. Subjektų, kurios būtinos viešajam saugumui ir būtiniausiems visuomenės poreikiams tenkinti, darbuotojai, pagal atliekamo darbo pobūdį susiduriantys su dideliu žmonių skaičiumi, turi būti aprūpinti medicininėmis kaukėmis ir, galimybei esant, daleles filtruojančiais respiratoriais su 95 proc. ar didesnio efektyvumo filtru. Respiratoriai turi atitikti LST EN 143 ir LST EN 149 reikalavimus, o medicininės kaukės – LST EN 14683 reikalavimus.
16. Darbdaviai turi užtikrinti, kad darbuotojai, kurie turi kontaktą su šiukšlėmis ar kitomis medžiagomis, kuriose gali būti panaudotų nosinių, servetėlių ar kitų asmens higienos priemonių, gripo pandemijos metu minėtas medžiagas tvarkytų dėvėdami apsauginius akinius, medicininę kaukę ir mūvėdami gumines pirštines. Patartina naudoti ir kitas apsaugos priemones (veido skydelius, kaklo uždangas), taip pat įrankius, kurie leidžia išvengti rankų kontakto su tvarkomomis medžiagomis.
17. Subjektai privalo turėti tokį individualiųjų apsaugos priemonių kiekį, kad jų užtektų visiems darbuotojams, kuriems jas būtina turėti pagal atliekamo darbo pobūdį. Turimų individualiųjų apsaugos priemonių sąrašas pridedamas prie plano.

V. TINKAMAS ELGESYS SUSIRGUS GRIPU

18. Gripo pandemijos metu, kai gydymo įstaigos perpildytos, tikslinga, kad asmenys, kurių gyvybei pavojus negresia (ligos eiga nesunki), ir kuriems nebūtina gauti dokumentą, pateisinantį neatvykimo į darbą priežastis, gydytųsi namuose, apie susirgimą telefonu pranešę

pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigai, prie kurios yra prisirašę, ir nesilankytų pirminės sveikatos priežiūros įstaigose, nekviestų į namus šeimos gydytojų ir greitosios medicinos pagalbos brigadų. Prireikus konsultacijos rekomenduojama kreiptis į gydymo įstaigą arba sveikatos priežiūros specialistą telefonu arba kitomis nuotolinio ryšio priemonėmis.

19. Asmenims, kuriems pasireiškė gripo simptomai, rekomenduojama:

19.1. būti namuose iki gripo simptomų pabaigos, daug gulėti;

19.2. vartoti daug skysčių (vengti turinčių alkoholio, kofeino);

19.3. nerūkyti;

19.4. nepriimti svečių;

19.5. turėti termometrą, skysčių, maisto, servetėlių ir kitų asmens higienos priemonių (rekomenduojama šiais daiktais apsirūpinti iki gripo pandemijos pradžios, paskelbus jos grėsmę);

19.6. turėti paracetamolio ar kitų vaistų, kurių sudėtyje yra acetominofeno;

19.7. dažnai vėdinti ir valyti patalpas.

20. Elgesio karščiuojant rekomendacijos:

20.1. nebūtina mažinti temperatūros vaistais, kai ji yra mažesnė nei 39 °C;

20.2. karščiuojant netikslinga stipriai apsikloti, tai sumažina kūno šilumos apykaitą;

20.3. aspiriną (acetilsalicilo rūgštį) karščiuojant vartoti nerekomenduojama;

20.4. temperatūrai mažinti siūlytina vartoti vaistus, kurių sudėtyje yra acetominofeno (paracetamolį ar panašius).

21. Sergančiojo gripu namuose taikytinos infekcijos plitimo prevencijos priemonės:

21.1. kosėjimo ir čiaudėjimo etiketas bei rankų higiena;

21.2. ligonio šeimos nariai ar lankytojai po kontakto su juo turi nusiplauti rankas;

21.3. ligonis turi naudotis atskirais valgymo ir gėrimo reikmenimis.

22. Gripo pandemijos metu pacientai į pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigas turėtų kreiptis karščiavimui užtrukus ilgiau nei 4–5 dienas, taip pat jei jiems būtina gauti dokumentą, pateisinantį neatvykimo į darbą priežastis.

23. Dėl skubiosios medicinos pagalbos patartina kreiptis atsiradus krūtinės skausmui, dusuliui, stipriam vėmimui, sąmonės sutrikimams ar kitiems pavojingiems požymiams.

Valstybės valdymo institucijų, įstaigų,
apskričių viršininkų administracijų,
savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo
gripo pandemijai planų (priemonių
planų) rengimo rekomendacijų
4 priedas

SUBJEKTO DARBUOTOJŲ, KURIE SIRGS PANDEMINIU GRIPU, SKAIČIAUS PROGNOZAVIMO METODIKA

1. Subjekto darbuotojų, kurie sirgs pandeminiu gripu, skaičius prognozuojamas naudojant 1 lentelę.

1 lentelė.

Subjekto darbuotojų, kurie sirgs pandeminiu gripu, skaičius

Pandemijos savaitė	Sergančiųjų procentas	Sergančiųjų skaičius esant 25 % užsikrėtimo laipsniui („optimistinis“ variantas)	Sergančiųjų skaičius esant 30 % užsikrėtimo laipsniui (labiausiai tikėtinas variantas)	Sergančiųjų skaičius esant 35 % užsikrėtimo laipsniui („pesimistinis“ variantas)
1	0,1	0,03	0,03	0,04
2	0,2	0,05	0,06	0,07
3	0,8	0,20	0,24	0,28
4	3,1	0,78	0,93	1,09
5	10,6	2,65	3,18	3,71
6	21,6	5,40	6,48	7,56
7	21,2	5,30	6,36	7,42
8	14,3	3,58	4,29	5,01
9	9,7	2,43	2,91	3,40
10	7,5	1,88	2,25	2,63
11	5,2	1,30	1,56	1,82
12	2,6	0,65	0,78	0,91
13	1,6	0,40	0,48	0,56
14	0,9	0,23	0,27	0,32
15	0,7	0,18	0,21	0,25
Iš viso:	100	25	30	35

2. Lentelėje pateiktas sergančių darbuotojų procentas apskaičiuotas vadovaujantis Europos bendrijų Komisijos 2005 m. lapkričio 25 d. komunikate Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pasirengimo gripo pandemijai ir atsako planavimo Europos bendrijoje (KOM(2005) 607 galutinis) išdėstytomis planavimo prielaidomis, pagrįstomis ankstesnių gripo pandemijų patirtimi, ekspertų nuomone ir teoriniu modeliavimu.

3. Lentelėje pateiktos pandeminiu gripu sergančiųjų skaičiaus prognozės Subjekte, kuriame yra 100 darbuotojų. Sergančiųjų skaičius Subjekte, kuriame yra kitas darbuotojų skaičius, apskaičiuojamas padauginus lentelėje pateiktus sergančiųjų skaičius iš koeficiento, kuris gaunamas padalijus Subjekto darbuotojų skaičių iš vieno šimto.